

Seat No. : _____

DM-102

December-2013

M.Ed. Sem.-I

EDU-402 : Psychological Foundation of Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નો કાળજીપૂર્વક વાંચી, મુદ્દાસર ઉત્તર લખો.
Instructions : Read the questions carefully and answer to the point.
- (2) અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.
Marks will be deducted for irrelevant answer.
- (3) બંને વિભાગના ઉત્તરો અલગ-અલગ ઉત્તરવહીમાં લખો.
Answer both sections in a separate answer book.

વિભાગ-I

Section – I

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો : 20
Answer any **two** out of **three** from the following questions. Each answer should be in about **750** words :
- (a) તરુણાવસ્થાના નીચેના મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં રાખીને સમજાવો.
Explain adolescence period keeping following points in mind.
(1) તરુણાવસ્થાનો સમયગાળો
Time of Adolescence stage.
(2) તરુણાવસ્થાની સમસ્યાઓ
Problems of adolescence period.
(3) તરુણાવસ્થાના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો
Educational Implication of adolescence.
- (b) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. શિક્ષક તરીકે શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનો ઉપયોગ વર્ગખંડમાં કેવી રીતે કરશો ?
Clarify the concept of Educational Psychology. How will be use of educational psychology in the classroom as a teacher ?
- (c) પિયાજેના જ્ઞાનાત્મક વિકાસનો સિદ્ધાંત નીચેના મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખીને સમજાવો.
Explain Piaget's cognitive development theory keeping following points in mind :
(1) હકીકતલક્ષી જ્ઞાનાત્મક સંરચના
Figurative cognitive structure
(2) સંગઠન
Organization

- (3) પરિપાચન
Assimilation
- (4) તદયોગ્યતા સ્થાપન
Accommodation
2. (a) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે **125** શબ્દોમાં લખો : **10**
Answer any **two** out of **three** the following questions. Each answer should be in about **125** words :
- (1) વિકાસને અસર કરતાં પરિબલો સમજાવો.
Explain the factors influencing development.
- (2) વૃદ્ધિના લક્ષણો સમજાવો.
Explain the characteristics of growth.
- (3) શિશુ અવસ્થાના લક્ષણો સમજાવો.
Explain the characteristics of early childhood.
- (b) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : **5**
Answer the following **five** questions in short :
- (1) મનોવિજ્ઞાનની કોઈપણ એક વ્યાખ્યા આપો.
Give any one definition of Psychology.
- (2) વૃદ્ધિની વ્યાખ્યા આપો.
Give the definition of Growth.
- (3) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના બે કાર્યક્ષેત્રો જણાવો.
Mention any two Scope of Educational Psychology.
- (4) વિકાસના બે લક્ષણો જણાવો.
Mention two characteristics of Development.
- (5) 'વર્તન'નો અર્થ આપો.
Give the meaning of 'Behaviour'.

વિભાગ-II

Section – II

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે **750** શબ્દોમાં લખો : **20**
Answer any **two** out of **three** from the following questions. Each answer should be in about **750** words :
- (a) અધ્યયન વક્રનો અર્થ આપી, અધ્યયનમાં પઠાર (સપાટ રેખા)ના કારણો જણાવો. તેને દૂર કરવાના ઉપાયો જણાવો.
Give meaning of learning curve, state causes of plateaus in learning and give suggestions to remove it.
- (b) અધ્યયન એટલે શું ? અધ્યયનની હલની વિચારધારા સમજાવો.
What is Learning ? Explain Hull's theory of Learning.

- (c) જૂથના પ્રકારો સમજાવો. વર્ગખંડ પરિસ્થિતિમાં જૂથ ગતિશીલતાના સંદર્ભમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

Explain type of Group. Clarify the role of teacher in group dynamics in classroom situation.

4. (a) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો : 10

Answer any **two** out of **three** the following questions each answer should be in about **125** words :

- (1) સામાજિકતામિતિ એટલે શું ? સામાજિકતા આલેખ સમજાવો.

What is Sociometry ? Explain Sociogram.

- (2) ટૂંકા ગાળાની સ્મૃતિ પ્રક્રિયા સમજાવો.

Explain short term memory process.

- (3) બ્રુનરના અન્વેષણાત્મક અધ્યયનના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો જણાવો.

Explain educational implication of discovery learning theory of Brunner.

- (b) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. 5

Answer the following **five** questions in short :

- (1) અન્વેષણાત્મક અધ્યયન એટલે શું ?

What is Discovery Learning ?

- (2) આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયનના પ્રણેતાનું નામ જણાવો.

Give the name of founder of theory of Insightful learning.

- (3) શાસ્ત્રીય અભિસંધાન દ્વારા અધ્યયનના પ્રણેતા કોણ છે ?

Who is founder of learning by Classical Conditioning ?

- (4) માનવ જૂથના બે લક્ષણો જણાવો.

Mention any two characteristics of human group.

- (5) જૂથની વ્યાખ્યા આપો.

Give meaning of Group.

